Vergeten bommen op de Blauwburgwal

Posted on 18 mei 2019 by Syp Wynia

Op 11 mei 1940, de tweede dag van de Duitse inval in Nederland, werd de Amsterdamse binnenstad getroffen door dood en verderf. Het was een ramp die qua schaal vergelijkbaar is met de Bijlmerramp, waarbij in 1992 een Israëlisch transportvliegtuig een flatgebouw in Amsterdam-Zuidoost binnenvloog. Bij het bombardement op de hoek van de Blauwburgwal en de Herengracht in 1940 vielen 44 doden en raakten 79 mensen (vaak zwaar) gewond: vergeten slachtoffers.

Het bombardement op de Blauwburgwal is misschien wel het onbekendste bombardement uit de oorlogsjaren. Voor de nabestaanden was het des te zwaarder, dat het wel leek alsof het bombardement nooit had plaatsgevonden. De Nederlandse kranten schreven er om raadselachtige redenen niet of nauwelijks over. En een paar dagen later werd de hele Rotterdamse binnenstad gebombardeerd, waardoor de Amsterdamse ramp uit het collectieve geheugen verdween.

Zo kon het gebeuren dat de dodelijke slachtoffers pas 79 jaar na hun dood, op 11 mei 2019, voor het eerst herdacht werden, in de Sint Olofskapel in Amsterdam. Daar werd ook het eerste boek gepubliceerd dat ooit over het bombardement verscheen. Auteur Fred Geukes Foppen maakte een eind aan veel mythes over de ramp.

Zo weten we nu dat er vier brisantbommen van ieder 250 kilo neerkwamen op de hoek van Blauwburgwal en Herengracht, waarvan er één niet ontplofte (en verbazingwekkend genoeg nog altijd in de Herengracht ligt). De bommen werden, per ongeluk dan wel bij toeval op deze plek afgeworpen. In het eerste geval had de Duitse bommenwerper waarschijnlijk het Hoofdpostkantoor (‘Magna Plaza’) bij de Dam willen treffen. In het tweede geval was hij mogelijk geraakt en wilde de piloot zijn last kwijt in een – waarschijnlijk gelukte – poging het vege lijf te redden.

Een comité wil de 44 dodelijke slachtoffers vereeuwigen, door hun namen te laten beitelen in een kantoorpand dat werd gebouwd op de plaats waar veel doden vielen. Het wachten is op de medewerking van de gemeente Amsterdam, die tot

dusver merkwaardig genoeg nogal te wensen overliet. Als alles lukt wordt de volgende herdenking dus volgend jaar gehouden op de echte plaats van de ramp, op de Blauwburgwal.

Ik heb zicht op die plaats van de ramp, terwijl ik dit schrijf. Mijn huis en ook mijn huidige kantoor werden destijds danig getroffen. Een van de toenmalige bewoonsters kwam niet thuis om, maar op het toenmalige café op de hoek, aan de overkant. Terwijl ik dit schrijf kijk ik uit op dat café van Pelle, net als op banketbakkerij Nollen, de groentewinkel van Bos en de slijterij van Schippefelt. Alleen staan die er allemaal niet meer, sinds die rampzalige 11e mei 1940.

'Bommen op de Blauwburgwal' door Fred Geukes Foppen. Uitgeverij Champlemy Pers, Amsterdam. Het boekje kost 12,50 en is te bestellen via email. Bestellen